

ELS NOSTRES COSTUMS

Temps de fred

Encara que l'astronomia situa l'entrada de l'hivern el 21 de Desembre, a les nostres terres el fred apareix prou abans. "A Sant Andreu, aigua o neu" diu el refrany popular.

Aquest temps de fred caracteritza tota la vida d'un llarg període de l'any tant en l'aspecte del treball com en el de la festa. Les nits són llargues i el fred més fort. Les famílies es reunien a la vora del foc i en les llargues vetllades els hòmens feien llata de palmes, les dones filaven la llana i els vells relataven les seues contalles que els xiquets escoltaven bocabadats.

Les festes passaven del carrer a l'interior de les cases. A Nadal es reunien diverses famílies a la casa d'una d'elles per sopar la Nit de Maitines. Els jòvens, per la seua banda, també es reunien per a fer les seues alifares. A la taula no faltaven mai els pastissos de moniato o de carabassa.

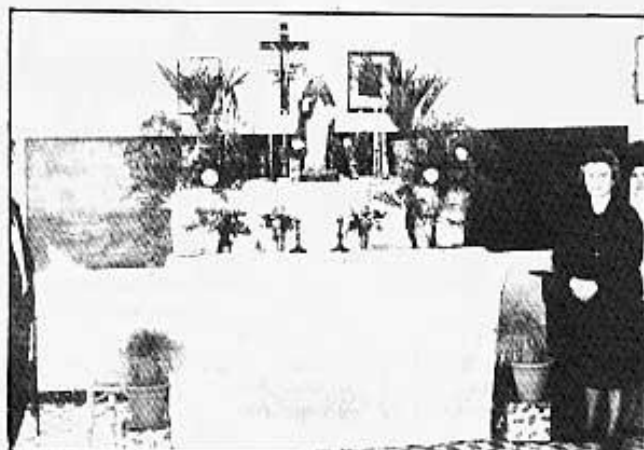
Estem al cor de l'hivern però els dies comencen a allargar-se poc a poc: "A Santa Llúcia un pas de puça", "A Nadal un pas de gall", "Als Reis bèstia és qui no ho coneix" i "A Sant Antoni un pas de dimoni".

Es precisament el dia de Sant Antoni Abad, patró dels animals, quan es celebra una de les festes més característiques de les nostres comarques. Els seus orígens es perden en el temps. La festa es celebrava en dos dies: el dia 16 de Gener, dia de les Fogueres, a boqueta de nit s'encenien els focs a cada carrer i a la veu de "Visca Sant Antoni i que es creme el dimoni" els xiquets voltaven els focs fent sonar les esquelles. Després quan el foc perdia força tots s'arrimaven per a torrar la cansalada i les petxines.

L'endemà, el dia de Sant Antoni es celebrava la missa en honor del sant. El rector beneïa els animals que allí es portaven i després a la casa del Majoral es repartien les coquetes beneïdes a tots els que portaven animals.

Al Mas d'En Rieres la festa de Sant Antoni es celebrava de manera semblant però amb unes peculiaritats pròpies.

El dia 16 totes les dones del mas preparaven l'altar del Sant i l'adornaven amb flors de paper i cabelleres d'avena que havien guardat a fosques per a que es tornaren blanques. Després es resava el Rosari, el fadrí més vell del mas encenia la foguera. Era ell qui pagava

els coets amb que continuava la festa. Més tard, a la taverna de Tino es ballava, bevia i es jugava a la morra fins que arribava el pescater que portava les petxines per a resopar.

El dia 17 de matí un coteret (acòlít) tocant una campaneta anunciava la missa en la qual solien estar presents les forces vives del poble a més a més de tota la gent dels masos de la partida. Després, a la processó pels carrers del mas les dones cantaven estrofes dedicades al sant:

"Sant Antoni va pel mar
Tocant una campaneta
Tots els peixets acudissen
a la seua barqueta".

Quan eixien de missa traïen les grups: el matxo amb el millor cobertor i el cabestre amb paperets de colors. Damunt, l'home i la dona amb indumentària antiga, passaven a replegar les coquetes del sant. A correu seguit un bon dinar i la festa acabava de nou a la taverna amb les barregues, les cartes i la morra.

Un fet marca la decadència de la festa de Sant Antoni. L'any 1946, la nit de les fogueres comença a nevar, primer poc a poc i després amb més insistència. La neu alcança en alguns llocs més d'un metre d'altària. La major part dels arbres van quedar completament gelats i la conseqüència va ser uns anys de gran penúria que subconscientment s'associava amb la festa.

Això, junt amb la ràpida evolució dels costums en la societat moderna han fet desaparèixer la festa en el Mas d'En Rieres, mentre que en el poble ha quedat reduïda a les fogueres que els xiquets encenen cada any al voltant de les quals segueixen cridant: "Visca Sant Antoni i que es creme el dimoni".

GRUP DE DANCES DE LES COVES